

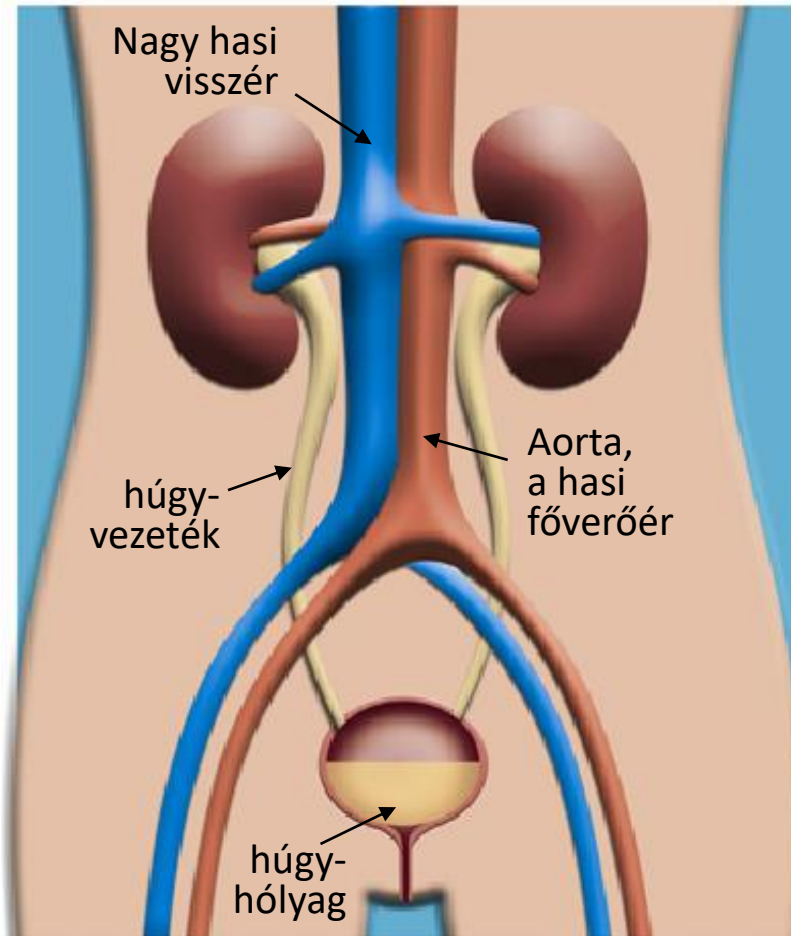
A vesékről és működéseikről

Zakar Gábor dr.

MANET - TNOB

2023

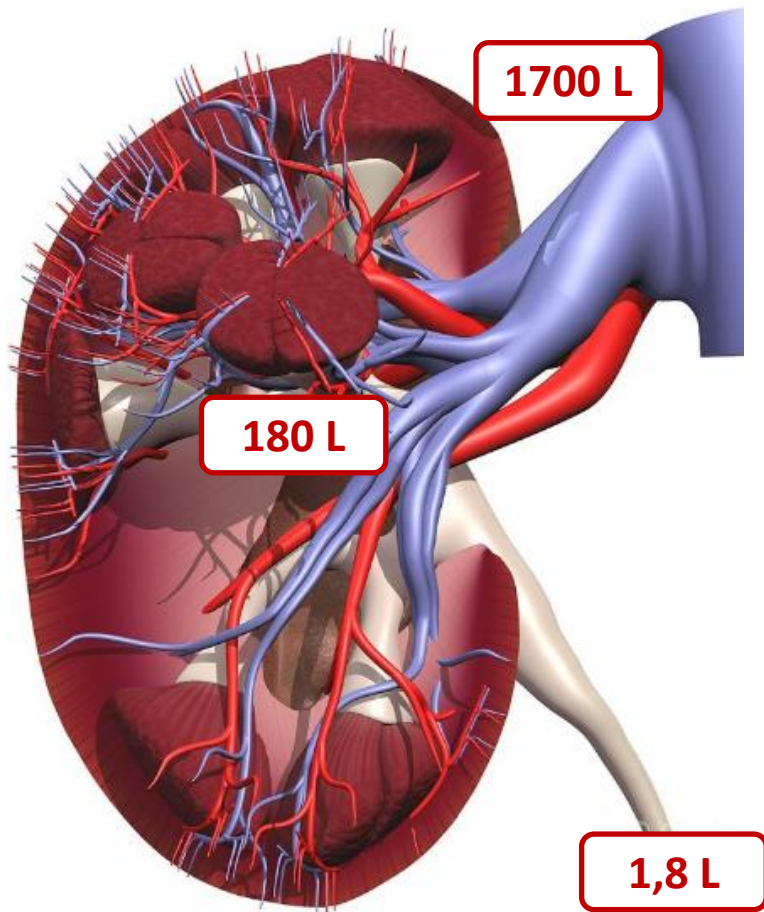
Hol vannak, milyenek ?

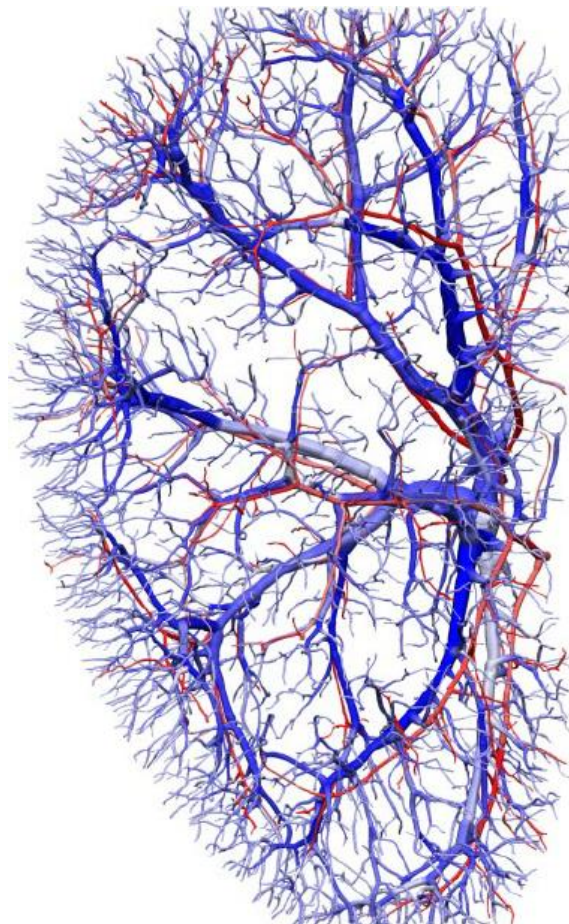
- **„deréktájon”** - ezért is gondolják sokan, hogy a „derékfájdalom = vesebaj” . Nem ! Ezt leggyakrabban a csigolyák porckorong betegségei okozzák. Megtévesztő, kisugárzó fájdalmat okoznak.
- A szűrendő vért a **hasi főverőérből** (aorta) kapják és a „megtisztított” vér a nagy hasi visszérbe (vénába) folyik vissza. **A vese-szűrők az érrendszer részei.**
- A képződött vizelet a vesemedencéből az izmos falú **húgyvezetékeken át** jut a hólyagba, s onnan a húgycsövön át ürül ki.
- Napi **mennyisége sokáig „normális” lehet**, de végül nagyon „hígga” válik, nem ürül benne elég salakanyag és só, ezek a vérben / szövetekben felhalmozódnak, végül panaszokat-tüneteket okoznak

A vese-szűrők az érrendszer részei

A vese egy „csupa ér” szerv, ezt „burkolja” a vese kötőszöve.

Naponta óriási vérmennyiség, 1.7 m³ fordul meg a vese hajszálér-szűrőkben. Ebből átlag 180 liter szűrlet képződik

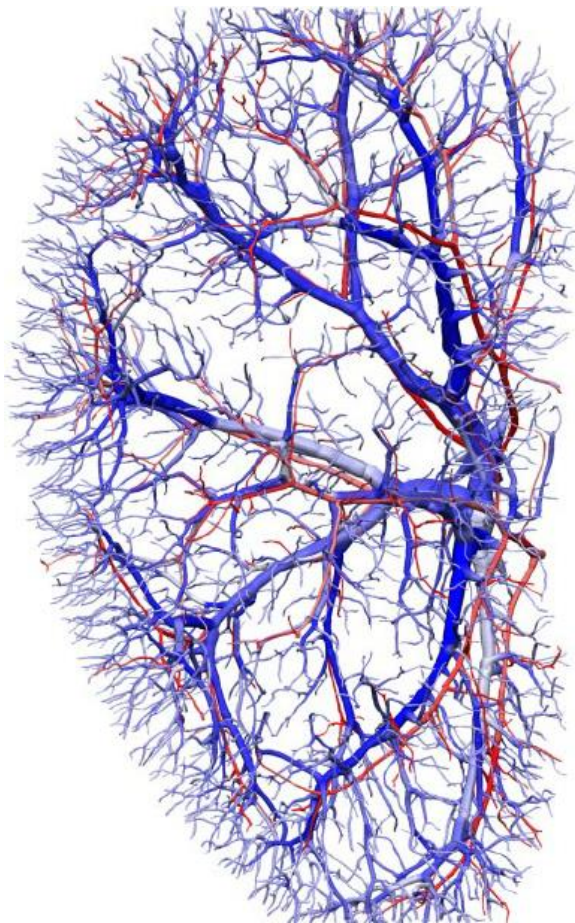

A „sűrítmény” - a vizelet- a szűrletnek csak századrésze, átlag 1.8 liter. Nagyon nagy szűrési és sűrítési munkaterhelés.

A vese-szűrők az érrendszer részei

A vese egy „csupa ér” szerv, ezt „burkolja” a vese kötőszöve.

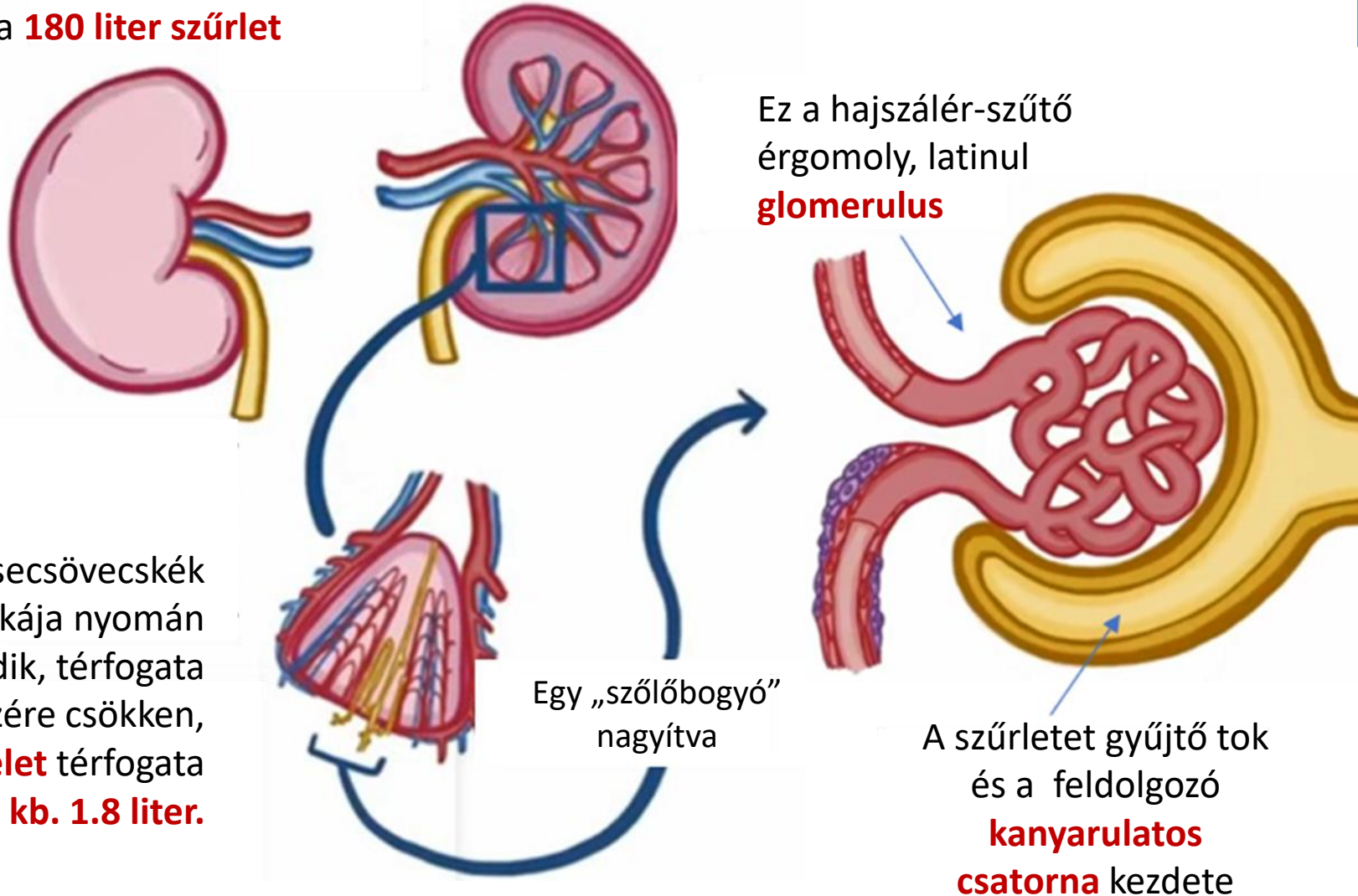
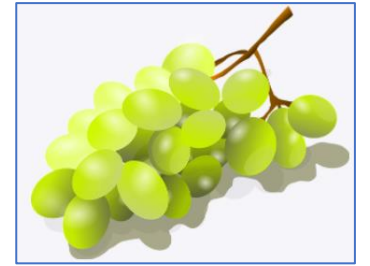

- A vesék szűrők, **az érrendszer sajátosan módosult részei**. A vér hozzájuk a hasi fő verőérből (aorta) közvetlenül, a rövid és nagy átmérőjű vese verőéren át kerül. A vesék **működési vérigénye nagy**, ezért a fő verőér szűkülete vagy elzáródása komoly működési zavarokat okozhat.
- A vesében a verőerek egyre kisebb ágakra oszlanak, végül már szabad szemmel nem is látható **hajszáler-csomókat képeznek**. A nagyobb erekből kiágazó több százezer apró szűrő-csomó (latinul glomerulus) **a fürtön „csüngő” szőlőbogyóhoz hasonlít**, beágyazva a vese kötőszövetébe.

A két vese több százezer
hajszálér-gomolyán át naponta
átlag **1700 liter vér** áramlik,
ebből készül a **180 liter szűrlet**

A szűrők

A glomerulusok úgy ágaznak
ki a nagyobb erekből, **mint a**
szőlőbogyók a fűtről

A szűrlet a vesecsövecskék
munkája nyomán
besűrűsödik, térfogata
századrésze csökken,
a **végleges vizelet** térfogata
napi kb. 1.8 liter.

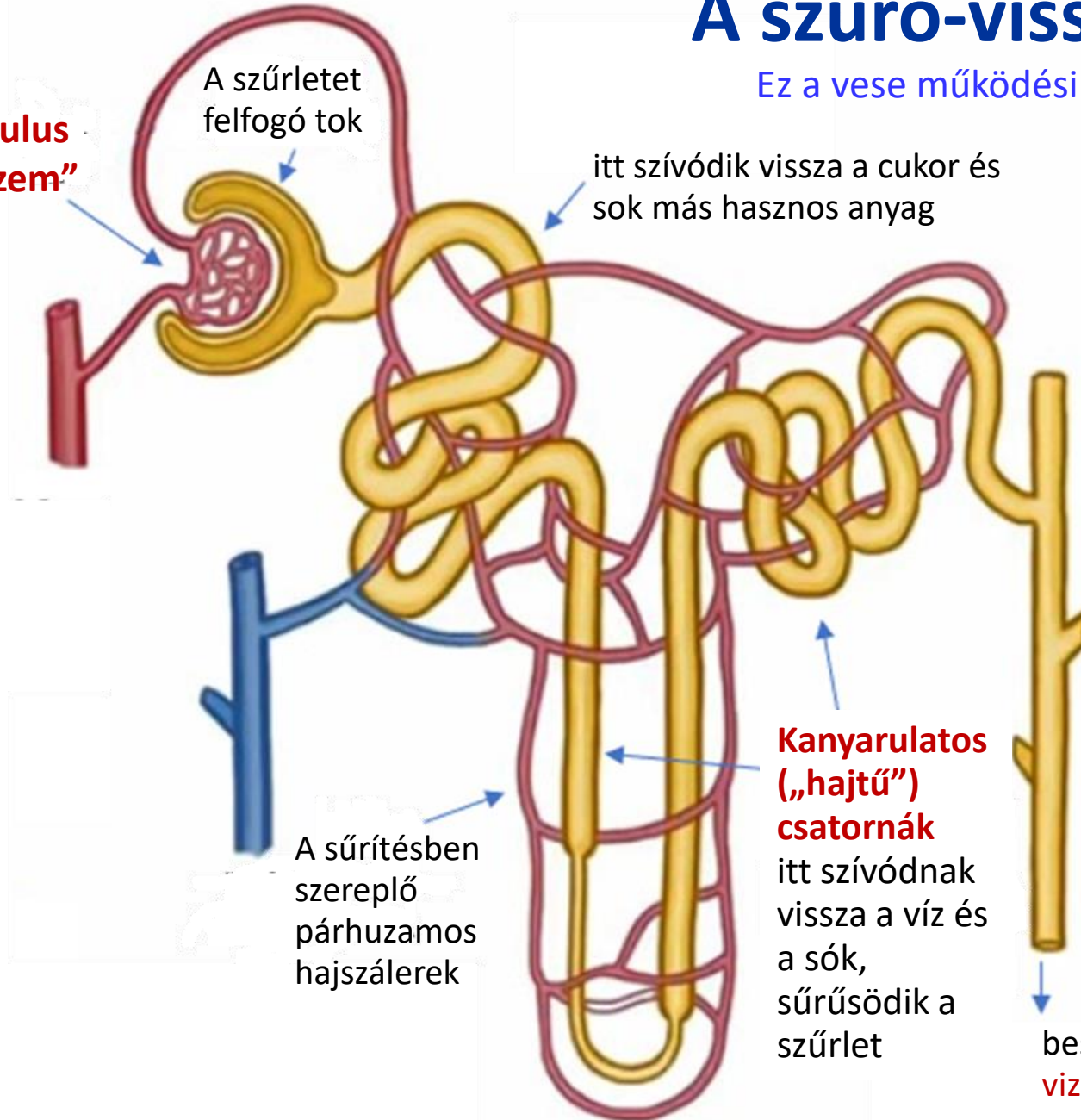
A szűrő-visszaszívó rendszer

Ez a vese működési alapegysége, a neve „nefron”

Glomerulus
„szőlőszem”

A szűrletet
felfogó tok

itt szívódik vissza a cukor és
sok más hasznos anyag

A sűrítésben
szereplő
párhuzamos
hajszálerek

Kanyarulatós
(„hajtú”)
csatornák
itt szívódnak
vissza a víz és
a sók,
sűrűsödik a
szűrlet

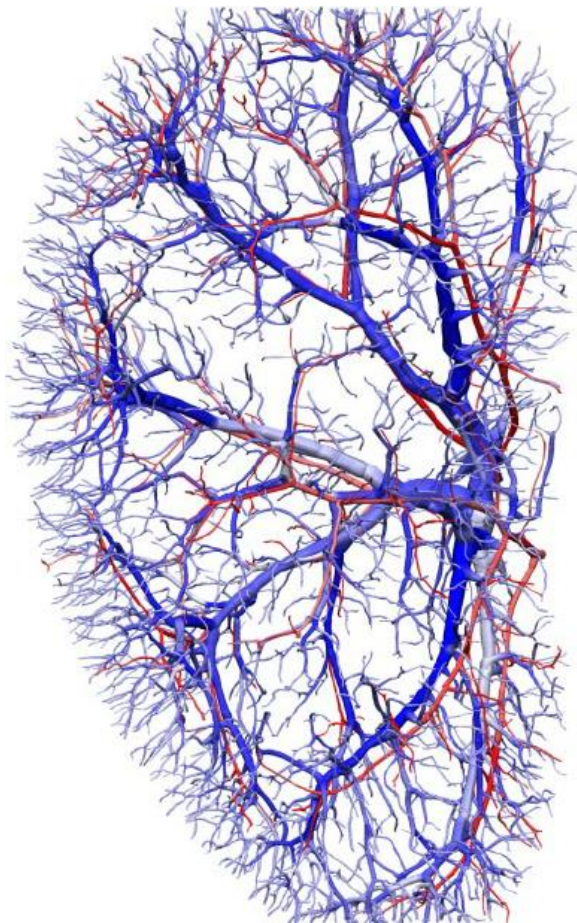
besűrített **végleges**
vizelet a vesemedencébe

A nefron
a glomerulus és a kanyarulatós
csatornák egysége
Vesénként 4-600 ezer

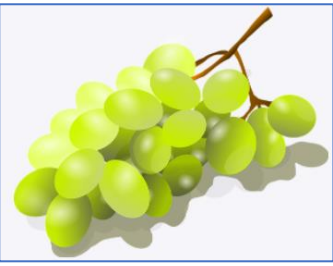

A vese-szűrők az érrendszer részei

A vese egy „csupa ér” szerv, ezt „burkolja” a vese kötőszöve.

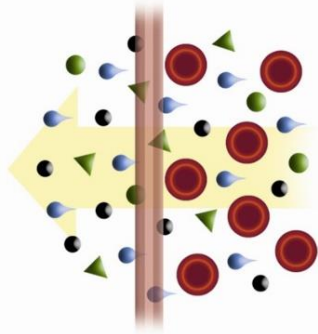
- **Minden károsítja őket, ami a szívet és az ereket.** Főként a magas vérnyomás, cukorbetegség, de ilyen hatású az erek belhártyáját károsító magas vérzsír (koleszterin) és húgysavszint is.
- Sajnos **egyes kiszűrődő anyagok, mérgek, gyógyszerek** (pl. egyes fájdalomcsillapítók, antibiotikumok) is tönkre tudják tenni a kiválasztó rendszert.
- Ennek az a magyarázata, hogy a vesék hajszálér-szűrői **óriási áramlási-szűrési terhelésnek vannak kitéve**, a vesecsövecskéket pedig a **túlzott visszaszívó – sűrítő munka** tudja túlterhelni.

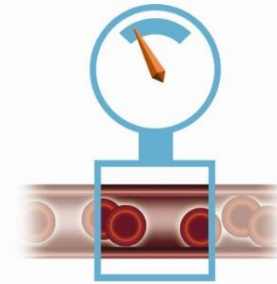
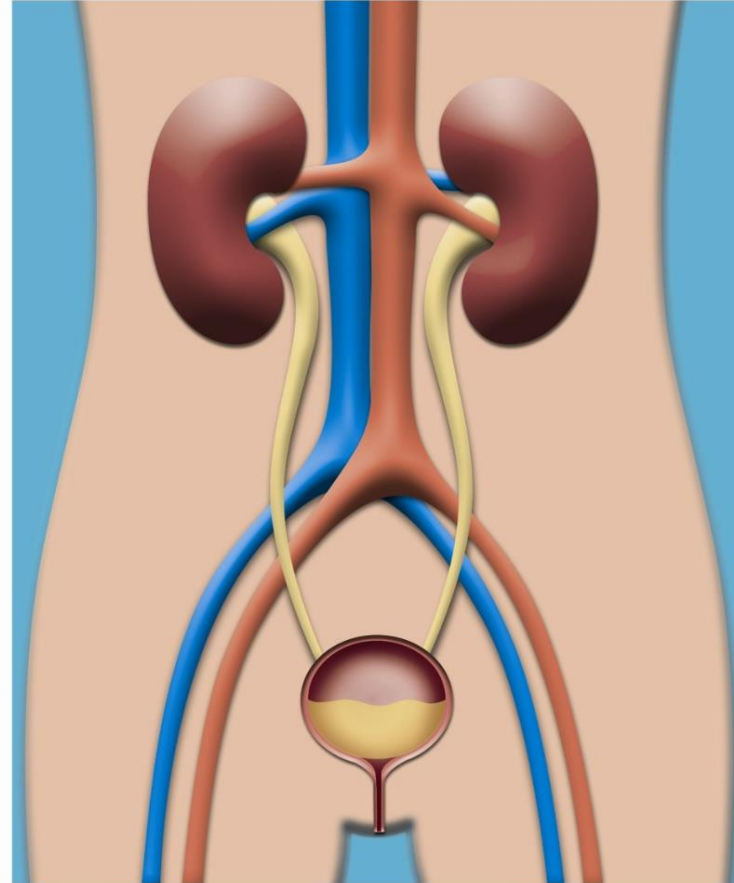
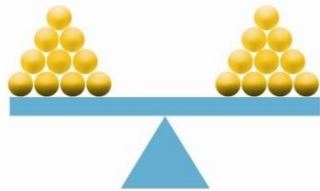
Mit csinálnak, mi a működésük ?

A szűrő működést labor leletekben az eGFR jelöli, normál értéke 100 körüli

Megtisztítják a vért, kiszűrik a salakanyagokat és a fölösleges folyadékot

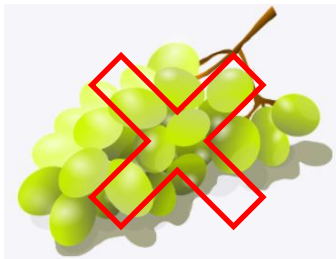
Kiszűrik, egyensúlyban tartják a savakat, a szervezet ásványi anyagait és anyagcsere termékeit

A vérnyomást, vérképzést és csontanyagcserét szabályozó anyagokat termelnek

A felsorolt működések zavara 60 alatti eGFR értékeknél válik kifejezetté.
Ez már a krónikus vesebetegség 3. szakasza

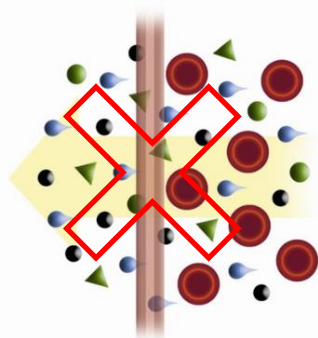

Mi történik, ha rosszul működnek ?

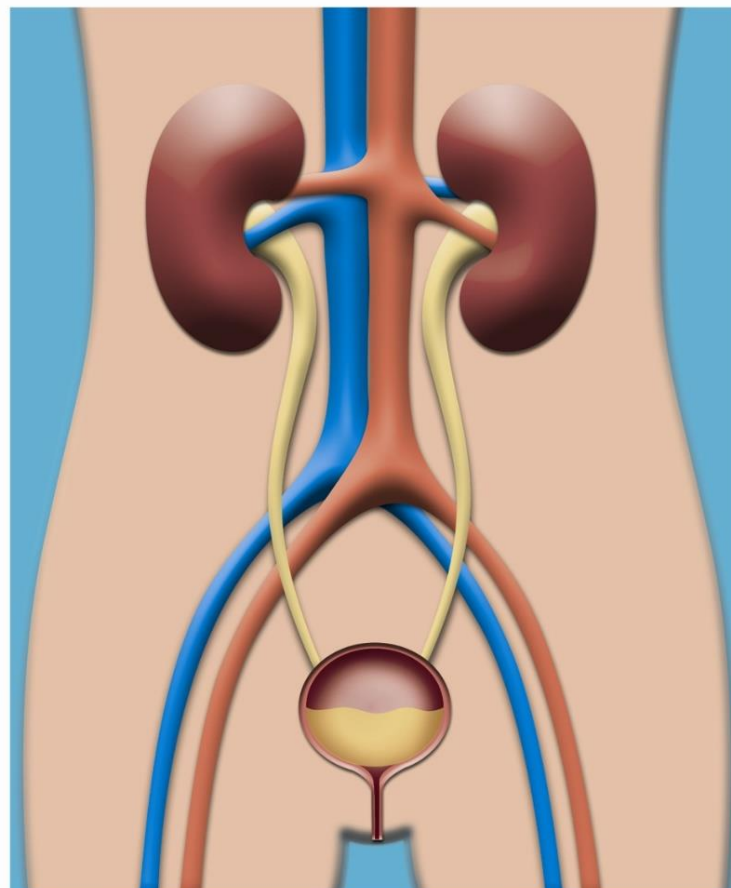
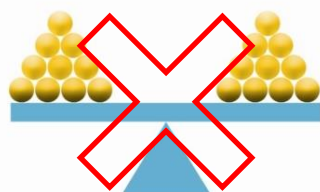
Évek alatt fokozatosan csökken az eGFR, az állapotot veseelégtelenségnek nevezzük. 30 alatti szakasza a predialízis szak

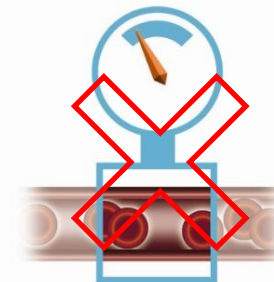
Emelkedik a salakanyagok vérszintje, vizenyők is keletkeznek

Veszélyesen emelkedhet a kálium és a foszfor vérszintje, a szervezet savanyodik

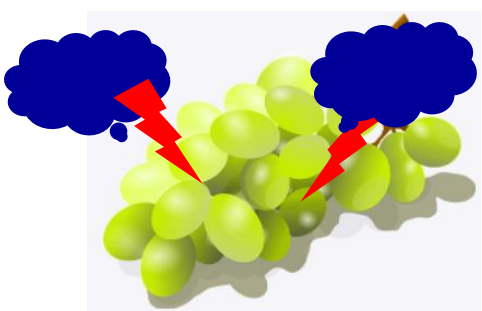

Vese-eredetű magas vérnyomás, később vérszegénység és csontanyagcsere-zavar keletkezik

10% alá csökkenő szűrés esetén gyakori az álmatlanság, étvágycsökkenés, rossz szájíz, a nehézkes gondolkodás, izomrángás, bőrviszketés

eGFR 10% alatt a víz kiválasztása is elégtelenné válik, a vese nem tud lépést tartani a bevitellel.

Mi tudja őket tönkretenni ?

„A vese szőlőfürtök jégverései”

Leginkább „némán”
a **magas vérnyomás.**

Túlhajszolja a
szűrőket, a vesék
zsugorodnak

A **gennyes és nem-
gennyes
vesegyulladások,**
gyógyszerártalmak is
gyakori okok

A másik fő gonosz
a **cukorbetegség,**
szintén túlpörgeti
a szűrőket,
fehérjevizeléses
vesebajt okoz

A **veleszületett
vesebetegségek**
közül a sokcisztás
vese-elfajulás a
leggyakoribb ok

Sajnos a nefronok vesztésének folyamatát **nem lehet visszafordítani, csak fékezni.** Ezért fontos, hogy az állapotot időben felismerjék. Megfelelő diétás és gyógyszeres kezeléssel **a romlás, a vese-vesztés üteme lassítható.**

Sokéves, tudatosságot és együttműködést, életmód kontrollt igénylő feladat.

Mindenkinek a saját érdeke és felelőssége.

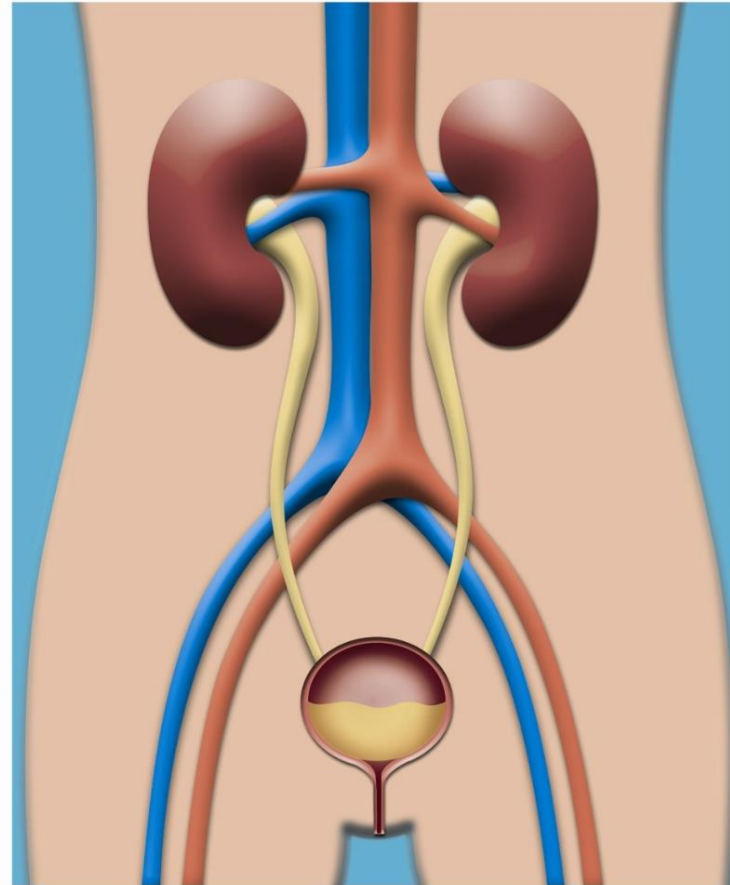
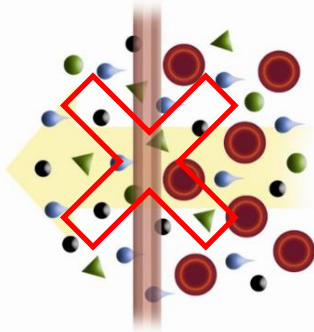

Hogyan lehet ezen segíteni

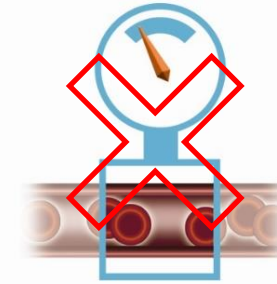
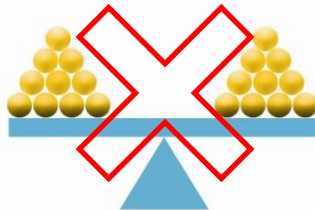
kezdetben még gyógyszerekkel, diétával

Csökkenteni kell a salakanyag terhelést, a fehérje- később a folyadékbevitelt, vízajtó mellett

Csökkenteni kell a foszfor- és káliumbevitelt, növelni kell a növényi fehérjék arányát

Vese-védő
vérnyomáscsökkentők,
vérképző hormon és a
D-vitamin a kieső
működések pótlására

„Hogy a bogyók ne fonnyadjanak”

Ha a szűrőképesség jelentősen csökken (20% alá) és a szabályozási zavarok fokozódnak, előrelátóan, megbeszélés szintjén mindenkinek fel kell készülnie a vesepótlásra, dialízisre.

**A diéta,
a vesebeteg-étrend
részleteivel külön
fejezet foglalkozik**

**Köszönjük figyelmét,
reméljük hasznosnak találta
az információkat.**